

MINDSZENTI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	2 frt — kr.
Fél évre	1 frt — kr.
Negyed évre	— frt 50 kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyilt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

Mit tegyünk?

Alig hangzott valaha több panasz a nyomasztó anyagi viszonyok s a nehéz megélhetési mód ellen, mint napjainkban. Sokan vagyunk, felszaporodott a föld népe, hangzik minden oldalról, az ország minden részéből. Igaz, a népmozgalmi adatok évről évre a lakosság szaporultáról tesznek tanuságot, másrészt pedig a nemzet szaporulatának arányában fogynak a megélhetés forrásai. Féltermések, adóemelések bénítják az ország lakosságának megélhetési képességét. A philoxera hadjáratot indított nemzet gazdaszatunk egy kimagasló ága: a szőlő gazdaszatunk ellen. Szóval baj mindenütt, merre csak széles e hazában széttekintünk.

De minket a magunk baja érdekel legközelebb, azzal foglalkozunk.

Községünkben is méltán felkiáltunk, hogy sokan vagyunk s ami súlyosítja a helyzetet, az, hogy a lakosság száma nem természetes uton, hanem beözönlés folytán rugott fel ily magasra, tehát a sok szegény ember idegen községekből maradt ránk örökségképpen. De a már megtörtént dolgot többé meg nem történné nem tehetjük s az adott viszonyokkal kell megszámolnunk.

Községünk határa szűk, gazdáink legnagyobb részben eladósodott szegény emberek. Itt van a minden adótól felmentett nagy tömeg szegény, a melynek részére felállított kulturális és egyéb intézmény fenntartási költségeit a csekély földnek kell kiizzadni, e maroknyi föld pedig már nem bírja a közterheket.

Felszaporodott szegény osztályunk is évről évre nyomasztóbb helyzetbe jut. A vasutak legnagyobb részben elkészültek, a vízszabályozás általában befejezettnek mondható, pedig e két ág foglalkoztatta kubikosainkat, a mi ily jellegű munka ma még akad, az nem számottevő s elmondhatjuk rá: sok az eszkimó, kevés a foka.

Munkásaink a kubik-munka hiányában mind itthon vannak, munkával töltik ugyan a nyarat, de tavasszal

teljesen ki vannak szorulva, se hon, se idegenben semmi munka.

Már az idej tavasz ónsulylyal nehezedett nem csak a munkásokra, de a községre is, amennyiben a községnek a munkásosztály segítségére kellett sietni.

Ily palliatív rendszerrel egyszer másszor lehet segíteni, de ez rendszerre nem válhat, mert gazdáink tőkét támadná meg. Pedig úgy látszik, a község nem szabadul a szegénység ekkora száma mellett e lidércnyomástól. Ma még több mint 300 ember áll itt aratási szerződés nélkül, mit fog e tömeg tavasszal tenni, ha se kubikmunka, se itthon munka nem akad? Palliatív eszközökkel e kérdést megoldani nem lehet, itt gyökeres megoldásra van szükség.

Községünk a legrosszabb viszonyok közt van vármegyénk összes községei között.

Nem normális a népmozgalmi fejlődése sem, a 40 év előtt ide vándorolt idegen községbeliek utódai — pedig ezek vannak itt legnagyobb számmal — mind törő metszett szegény emberek; határunk oly szűk, hogy a mostani lakosságnak távolról se nyújthat kellő megélhetést.

Attekintés kedvéért ide igtatjuk földrajzi vármegyénk összes városai s községeinek földterületét a lakosság számával együtt az 1898. évi kimutatás szerint.

A város vagy község neve	Lakosainak száma	Határa kat. holdakban
Algyő	2566	1532*
Csany	2978	9299
Csongrád	20802	40573
H.-M.-Vásárhely	55475	132260
Horgos	5503	18538
Mindszent	9299	9011
Szentes	30791	68692
Szeged	85569	141875
Szegvár	6810	14760
Tápé	2884	7324
Sándorfalva	3780	2261
Tömörkény	2734	5685

*) E számok magukban foglalják nemcsak a szántóföldeket, de minden néven nevezendő területet, mit a község felöl. Pl Mindszent 9299 kat. holdjában bennfoglaltatik a község, annak utcái, utai stb., valamint az uradalmi majort is a 2000 holdjával.

E kimutatással nem azt czélozzuk, hogy a számok egybevetésével valaki jólétet, vagy nyomort süssön ki egyik-másik város, vagy községre, legkevésbé sem, hanem konstatálni kívánjuk csupán azt, hogy Mindszent községe egyéb hátrányai mellett még ezen szempontból is hátrányban van a többi községek közt.

Igaz, hogy Algyő és Sándorfalva, népességét tekintve, szinte szűk határok közt mozog, de községünk felett azon előnnyel bírnak, hogy Szeged közvetlen közelében levének, mindent jobban értékesíthetnek, mint mi, kik számtalan élelmi cikken értékén alul kénytelenítettünk tuladni; amazok Szegeden munkát kapnak s a közelség folytán jó szolgálatot találnak felnőtt mindkét nembeli gyermekeik; a szeged-tanyai lakosság kiterjedt szölleiben s egyéb teendői körül sok munkáskezet foglalkoztat s ez különösen Sándorfalvának van előnyére. Szóval e községek csekélyebb számú lakossága az uradalmi területen kívül is jobban szétoszolhatik a munkára, mint a nagyobb számban levő mindszei munkások, kik majdnem kizárólag uradalmi területre vannak szoritkozva.

A magyar Kánaánban élünk, ezt szemünkre is vetik gyakran s a más vidéken lakók egyáltalán nem tudnak megbarátkozni azzal az eszmével, hogy Csongrádmegyében is felütheti a szegénység hydra fejét s azt mondják: ha a magyar alföldön inséget kiáltanak, mi lehet akkor Arva, Liptó stb felső megyékben?

Csakhogy a szegénységet viszonylagosan kell venni. A csongrádmegyei nép más életmódhoz szokott kiskorától fogva, mint az árvamegyei tótok, kifogástalanul ruházkodnak s e jellege — leszámítva a nők elitelendő luxusát — nem válik a magyar faj szégyenére. Szóval más foglalkozáshoz, más életmódhoz levén szokva, mint a felvidéki nép, tény, hogy se Arvában, se az erdélyi havasok oláhlakta vidékein megélni nem tudna.

Visszatérve községünk nyomasztó

viszonyaira, a mondottak után világos, hogy radikális móddal és eszközökkel kell községünk helyzetén segíteni, így nem maradhatunk, mert e község a terhek sulya alatt menthetlenül összeroskad.

Mit tegyünk tehát? *Mozditsunk meg minden követ, hogy a felszínre került ige testté legyen.* A község 1000 hold földet kér az uradalomtól — kissé kevés; — a mozgalom folyik, hogy ugyanannyi lélek kitelepíttessék máshova, amennyi 40 év előtt ide özönlött, ezt már 400 polgár privát uton kérvényileg is sürgeti a miniszteriumnál. Ezek képezik a napirenden levő mozzanatokot.

Bérleti földre itt elodázhatlan a szükség, tehát kérjetek s adatik. A kitelepítés sem új fogalom a világban, erre nálunk a fentebb mondottak alapján nagy szükség van. A kitelepítés eszméjétől nem szabad fázni senkinek. Kitelepítés volt, van ma s lesz is, mig emberek élnek a földön.

Egy álom.

E hét elején a kora reggeli órákban az egyik kovács műhelyben találkozik két polgár s így szólítja meg egyik a másikat.

— Mit álmodtál pajtás?

— Furcsát, toronyóráról álmodtam.

— Hát te még álmodban is azzal vergődöl, a mivel mások ébrenlétükkor se törődnek?

— Nyilván onnan álmodtam én a toronyóráról, mert lefektemkor eszembe jutott, hogy csakis hátrafelé megyünk. Már elmaradt a kanász körülölelése, unokáink valamikor egy szót se tudnak majd arról, hogy a mi időnkben miképpen „nyí-

helődött a disznó“ az ólban mikor már hallotta a kanász-tülok dudáját! Erről meg eszembe jutott a toronyóra. A képviselő testület megcsináltatta és azért még sem jár. Es el nem tudom gondolni, ki az oka annak, hogy nem jár, a képviselő testület-e, az órás-e, avagy az óra?

Erre elaludtam, de álomban mindent megtudtam, mert azt álmodtam, mintha képviselői közgyűlés lett volna és én is oda vetődtem volna.

A község atyái éppen a toronyóra mivoltjáról vitolództak. Féltem is eleinte, hogy úgy tesz majd némelyikük az órával mint a nógrádiak, kik egy elvesztett zsebrórárt találtak az ország útján s nem tudván mi lehet az, dorongokkal ütötték agyon a „ketyegős fenét“. Itt csakugyan nem volt szó ilyes dologról, mert nem is akarták a község atyái a szó dorongjaival örökre elnémitani a toronyórát, sőt akarták is, hogy járjon az, csak hogy nem az volt náluk a nagy sor, hogy végre megcsináltatták az órát, hanem az, hogy ki huzza azt föl? Nekem meg — mondok — az lenne a nagy sor, ha lovat tudnék venni, a kötőfékről aztán már nem vitolóznék ám senkivel.

Elég az hozzá, hogy a képviselő urak három felé huztak. Az egyik párt azt mondta, meg van a toronyóra, vegye át a község az órától s az órásnak fizessen valamit s kezelje az órát ő. A kik ezt akarták, azok voltak legtöbben.

De volt ott másik két párt is, mind-egyik párt egy pár emberből állt. Eleinte úgy vettem észre, hogy ez a két kis párt egy istrágon huz, de csak nem huztak egy istrágon, mert az egyik azt mondta: az ezer éves emlékre megcsináltattuk a toronyórát, de csak a második évezred elején lett az kész, hát ennek a második évezrednek is elég van téve, hanem majd a harmadik évezred elején átvesszük az órát Pap órától s akkor jelenleg felhuzzuk, meg is kenjük olajjal.

A kis párt meg azt kívánta, a mit a többség, hogy huzódják fel az óra és mutasson, meg üssön is, csak hogy ezek úgy

akarták, hogy ne kerüljön egy krajczárba se az óra gondozása, mint mondták: „a domesztikát ne nyövésszük“ hanem kezelje az órát a „harangozó urunk“, ragaszkodjunk a régi szokásokhoz, régente is az öreg Farkas Antal harangozó urunk huzta fel az órát.

De erre magam is bele kiáltottam, hogy hátszen az öreg Farkas Antal órás volt, ő javította ki az összes fali órákat. Ha elromlottak, aztán hogy órás létére, milyen jól kezelte a toronyórát, az mutatja legjobban, hogy ő alatta egy huzamban negyven esztendeig nem járt a toronyóra. Hát — mondok — ha már így járt a toronyóránk az öreg Farkas idejében, a ki órás volt, akkor mi lesz a toronyórából a mostani harangozó alatt, a kinek meg nem egészen mestersége az órásság. Aztán — mondok a szegváriak is kimivellették régi rosz toronyórájukat egy órással és jól is jár, meg jól is mutat, de nem a harangozó kezelj, hanem a szentesi órás jár ki Szegvárra az órát felhuzni, olajozni és igazítani. Hát ha Szegvár órással tudja elláttatni toronyóráját, pedig nincs is órás a faluban, akkor Mindszent sem lehet olyan éhletlen, hogy ámbár helyben lakik az az órás, aki az órát helyben hagyta, mégis a harangozóra fogódzon, hogy neki kell érteni az órához, hát ő huzza fel, olajozza s igazítsa ingyen.

Ezen szavazatomra azt mondták: „ne pentyegjék“ a képviselő testületben semmi szavam.

Csak nem határoztak semmit, mert a magyar ember soha sincs egy akaraton, hanem akik győzték szózáttal oda szavaztak, hogy majd egy bizottságot küldenek ki jövőre, a melyik bizottság majd meg bírálja, hogy ebben a gyűlésben melyik pártnak volna igaza.

Erre felébredtem, átgondoltam az álomat, mert nagyon bele izzadtam és csak oda lyukadtam ki az egész álommal, hogy úgy áll a toronyóra sor, miképpen Mátyás király idejében történt: „Róka fogta csuka, csuka fogta róka, varga fogta mind a kettő“. Itt a képviselő testületben

TÁRCZA.

1899. június 13.

Több évtized óta ünnepelt napja ez Mindszentnek. E napra esik Páduai szt. Antal napja. E nevet viseli a tiszántuli járás főtisztviselője, a régi tisztviselői gárda veteránja: Vidovich Antal főszolgabíró. Nem éppen érdeme neki, hogy e közönséges napja a hétnék félünnep számba megy Mindszenten, mert hisz ő — mikor született — a szülők bár lelki örömmel tanakodtak, hogy: „ugyan milyen nevet adjunk neki?“ ő bele nem folyt, denique érdemén s beleegyezésén kívül „Antal“ lett. De már az érdeme, hogy őseitől örökölt szívélyessége elragadja a gratulálók seregét, mely év-év után siet a vármegyeszerte közkedveltségnek örvendő „Antal“ bácsi iránt e napon szíve érzelmeit meleg szavakban tolmácsolni.

Nemkülönben volt ez ezen évben is. De ezen ünneppel kapcsolatban mást akarok mondani, azt t. i., hogy ebben a kis Mindszentben kicsiben meg van minden. Itt mindenki feltalálhat mindent, kezdve a székfűvirág szedőtől fel az orvostudorig a végrehajtótól a jogtudorig és a minden

közt van nekünk rögtönző költőnk is, kit a költői véna előelő vesz s frappans rögtönzése felvillanyozzák a társaságot s azt magával ragadják. Ez a mi rögtönzőnk közkívánatra a következőleg zengett Antal napja alkalmából jókedvünk góczpontjának:

Vidovich Antalnak!

Olyan ember mint Vidovich Antal
Mégérdemi, hogy kezünkbe lanttal
S Pegazusra ülve legyen gratulálva;
Mert szemünk bár merre is tekintsen,
Szívjóságra nála különb nincsen,
Tudja ezt a népnek apraja és nagyja

Haja ősz bár, de a lelkületje
Vidám, mint a tavasz napkeletje,
Semmi nyoma rajta hetven évnek;
Arcza üde, nincs ott egy barázda,
Pedig igen sokszor volt garázda
A haroz tüze s sok egyéb más vészek.

Szakál s bajusznek csak ép a helye,
De néki már a harczban van helye,
Erre készti igaz honszerelme;
Honszerelme, a melyet ő érez,
Gyöngye kart is igen edzetté tesz,
Dicső tettit bámulja az elme.

Elmulik a szabadságharcz végre,
Mit akartunk, hejl nincsen elérve,

Három színű zászlónk földre van teperve;
Nyakunkra a lábát rátette az osztrák,
Nem előbbre, hátra ment e szegény ország,
Dirigálta azt Bachnak Beamterje.

De Vidovich hü maradt mint régen.
Csalogatták hivatalba ott vagon az éden,
Ott vagon a lajtorja letéve,
Lépjén rája, minden el lesz érve,
Fokról fokra így halad előre,
De nem tette, mert jelszava: fiam előre!

Beköszönt az alkotmány napja,
A bizalmat most a néptől kapja,
S küzdni érte lelkesedve kész;
Most már nem kard, toll van a kezében,
A törvénynek ezrei fejében,
S igazságot jobbra-balra tész.

Nincs kivétel, szegény avagy gazdag,
A gazdagság itt nem lépes madzag;
Az asszony ha fiatal vagy vén is,
Hol igazság, azt pártolja Thémis.
Igy tudjuk ezt vagy negyven év óta,
De még hátra egy rövidke nóta

A főbiránk nyugalomra vágyik,
Nyugodalmát találja meg már itt,
Ne üsse fel sátrát semmi más viléken,
S tenyerünkön hordjuk, szívünkbe lesz zárva;
Most meg a vigasság tovább csak hadd járja,
Csak még azt kiálltsuk, soká, soká Eljen!!!

van a „varga“, ez fogja mind a kettőt, az órát is meg az órát is, azért nem tud egyik se mozogni.

— Hát pajtás! valami álom volt a te álmod, valamiképpen csak lesz egyszer, mert hát sonasincs úgy, hogy valamiképpen ne lenne.

VEGYESEK.

A „Buzatermelés jövője“ című értekezést helyszűke miatt csak jövő számunkban folytatjuk.

— **Elhalálozás.** Gelsy Péter köztisztelőben álló tanítónkat s családját mélyen sujtotta hasonnevű 6 éves fiacskájának gyászos elhunyt. Temetése f. hó 12-én volt nagy részvét mellett. Vigasztalja meg a lesújtott családot az Eg.

— **Panasz.** Több oldalról s mindsűrűbben hangzik fel a helybeli piacon vásárló közönségünknek panasa a piacunkra tódult vidéki — főleg szentesi és vásárhelyi — kofák garázdálkodása ellen. Annak csak örülni tudunk, ha a piacunk az idegenek látogatásával minél keresettebbé lesz, de azt már nem engedhetjük, hogy az idegen kofák monopolizálják piacunkat a helybeli közönség rovására. A felhangzó panasz tárgya ez: a szentesi és vásárhelyi kofák mint cerberusok állnak lesben a község ama pontjain, mikenát a tanyaiak szoktak a községbe bejutni. Itt a szó szoros értelmében lefűlelik a piacra igyekvőket. A főáruccikk, mikre ők vadásznak, a csirke szóval aprójszág és tojás. Ha nem sikerül már utközben megvenniök mondott áruccikket, akkor feltétlenül lefoglalozzák úgy, hogy a piacon az eladó csak félvállról beszél a helybeli publikummal s csak akkor adja oda helybelinek az áruccikket, ha ez magasabb árt ígér érte, mint aminőt a kofák ígertek bejövetelkor pl. a temető sarkán. Ez az egyik. A másik pontja a panasznak ez: a vidéki kofák felbérelnek helybeli szegény asszonyokat s 2%-os provízió mellett ezek szedik s veszik össze — tilalmas piacon órában is — fent említett áruccikkeket s minden piac alkalmával előáll azon anomália, hogy a helybeli vevőnek a kofától kell vásárolni nagyobb áron a szükséges áruccikkeket. De van a közönség panaszának egy harmadik tárgya is s ez az, hogy ezek az idegen kofák annyira otthon érzik magukat piacunkon, hogy ha legcsekélyebb érdekeiket is veszélyeztetve látják, készek a legválogatottabb gorombasággal megvédeni képzelt jogaikat: az árusokat terrorizálják; tisztos éltés nőekkel szemben a legdrasztikusabb kifejezésekre ragadtatják magukat s így nem csoda, hogy az ilyesmihez nem szokva, közönségünk félve közeledik a bevásárlás színtere felé. Eddig a panasz. Kérdezzük egész tisztelettel, hol vannak a piacot ellenőrző közegek? Nem veszik észre e visszaéléseket? A piacot törvény és szabályrendelet szabályozzák, miért nem szereznek érvényt ezeknek?

Jöjjön a kofavilág piacunkra, de ne gázzoljon keresztül a helybeli közönség legvitálisabb jogán, sőt még magán a személybiztonságon is! Van nekünk rendőresküdtünk, az ő éber figyelmét és körültekintő szemeit alig kerüli ki valami a községben, csodálkozunk ép azért, hogy éppen e visszaélést nem vette volna észre? Azt mondják ő helypénzt szed, hát egyszerre két urnak nem szolgálhat. Pedig éppen ő volna hivatva s legalkalmasabb is arra, hogy a kofák garázdálkodásainak véget vessen.

— **Nemtelen bosszu.** Takács Máté ujosztásban lakó napszamos a Szobotka féle bérleten volt napszamban. De ott napszamoskodott Kis Anna özvegy asszony is — ki szinte mindszenti lakosnő. Takács udvarolgatni kezdett nevezett özvegynek, már t. i. a maga módja szerint, — de a nő visszautasította őt udvarlásával. Takács e feletti bosszujában, — midőn a napszamból visszatért, — az anyási füzesek közt nevezett nőt földhöz vágta s a szemérmel mélyen sértő módon összekötözve ott hagyta. A véletlenül arra vetődött munkások szabadították ki a nőt a kellemetlen szituációból. Az eset még e hó 7-én történt. Takács a bíróság előtt fog számot adni aljas bravurjáról.

— **A kanász tülök.** Mult számunkban megemlítettük, hogy a szolgabírói hivatal a hajnali zenészkürtölést tiltotta. Ez ügyben lapunkhoz felszólamlás is érkezett egy községi képviselő részéről, mit térszűke miatt lapunk mult számában nem hozhatunk. Hiteles információ alapján fenti közleményünk tartalmát azzal igazoljuk ki, hogy a szolgabírói hivatal ezen ősi hajnali zenét nem tiltotta el, hanem f. hó 3-án 3612 sz. a. kelt s a helybeli előjáróság-hoz intézett átiratában az 1890. évi I. t. cz. 121 §-a alapján a kanászok és pásztorok szertelen ostordurrogatásait tiltotta el. Így tehát a kanász kürtölés beszüntetése tisztán félreértésen alapszik.

— **Szökött ló.** Pálinkó Flór lakostársunk lova mintegy másfél hét előtt szaladt el a Dilitör táján s a legszorgosabb utánjárás dacára se került elő a megugrott ló a mai napig.

Vasuti menetrendünk. Mint értesülünk, legközelebb vasuti érdekeltségi gyűlés lesz Szentesen. Ez ülésen szóba kerül a május 1-én életbe léptetett menetrend is. Kétségkívül kérelmezi az érdekeltség illetékes helyen, hogy a szomszédos forgalomnak tőlünk Szentes felé irányuló menetrendje a régi menetrend szerint változzék. Irányadó körökben biztosan számítanak, hogy a több oldalról felhangzó felszólamlás és kérévényezésnek sikere leend.

— **Elnapolt szobor leleplezés.** Csongrádon Kossuth Lajos szobrának leleplezése ismét bizonytalan időre elnapoltatott. Kossuth Ferenczet is meghívták az ünnepségre, de ez csak őszre ígérte a látogatást Csongrádra. Jobb sorsra volna méltó e szobor, mely nemcsak a csongrádiaknak,

de másoknak is kegyelete tárgyát képezi.

— **Sertésbetegség.** F. hó 14-én közönségünkbe érkezett Hufnagel Jakab megyei állatorvos s beható szemlét tartott a disznócsordán. Tekintettel a még mindig jelentkező sertésbetegségre, kellő megfigyelés szempontjából a csordát felosztatta e hó 19-ig. Ha a baj újabb s nagyobb mérvet nem ölt odáig, úgy a sertések újból kihajthatók lesznek a csordára. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a sertésvész megyénk egész területén szünőben van s csak szorványosan fordul elő a baj egy-egy község területén.

— **Tanítói körökből vettük az alábbi sorokat.** A csongrád-vármegyei tanítók nesztorja: Gyetvay Antal nincs többé. A mindenki által szeretve tisztelt kartárs 1899. év június hó 9-én 85 éves korában Hódmezővásárhelyen elhunyt. A boldogult Bikity-i Bácsmegyei születésű volt; papi pályára készült; meg is jelent Zágrábban a konkurzuson, de humorisztikus megjelenése miatt az Érsek ur ő főmagassága papnövendékei közé nem vette föl. Sok vergődés után Szegedre jött. Ep ez időben nyitattott meg ott a boldog emlékü V. Ferdinánd ap. király által alapított tanítóképződei-tanfolyam, hova belépett. Az előadott tantárgyaknak két évi hallgatása után megnyerte a tanítói oklevelet, így 1849-ben Szegvár községe tanítónak megválasztotta. Ez volt első tanítói állomása. Ismét egy pár év multával Hódmezővásárhelyen a róm. kath. hitközség a lakható iskolába választotta meg tanítónak. Erdemeinek elismerése és megjutalmazásául a belvárosi iskolába léptette elő. 40 évi fáradhatatlan szorgalmas és vallás erkölcsös tanítószkodása után nyugalmomba vonult. Azonban ezen tanítói nyugalmából a fölötünk örökös, mindenható, gondviselő Isten ez árnyék világból örök nyugalomra magához vette. Könnyű legyen a föld, mely alatt nyugszol bajtárs és az elenyészhetetlen örök világosság fényeskedjen néked!

— **Paraszt mintagazdaságok.** A földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy Ung- és Ugocsa-megyében paraszttanítógazdaságokat szervez, hogy eképp az intenzív és okos gazdálkodás módjait és előnyeit a kis gazdák megismerjék és meghonosítsák. A gazdaságot létesítő kisbirtokosokat a miniszter kellő segélyben fogja részesíteni, de csakis oly mértékben, hogy az állami gazdaságban végbe ment változásokat a többi gazda a saját erejéből is képes legyen foganosítani. A mintagazdaságok területe 8 és 30 kat. hold között ingadozik.

— **Légváltás.** F. hó 12-én reggel a hőmérő 7—8 fokra szállott le. Zokon esett a jó melegtől elkényeztetett járókelőknek a csipős hűvös levegő. Hogy mi okozta e légváltást, azt eléggé ilusztrálták a napi lapok sürgönyei. Hazánk különféle vidékein valóságos téli tájképet mutatnak. Miskolcot és tájékit óriási jégvihar látogatta s az időjárás az egész vidéken abnormalisan hideg. Biharból erős hideget jelentenek. Erdélyben nagy jégviharok dultak, Bedős Bocsaj tájéján erős fagy tett a lakosságnak kiszámíthatatlan károkat. Ruttká s környékén minden hó alá került. De Európa más országaiban is ily rendkívüli időjárás uralkodik, így Spanyolországban eddig nem tapasztalt jégvihar okozott leirhatatlan károkat emberben, ál-

latban, épületek s terményekben. Innen eredt a nálunk is érezhető s június havában teljesen szokatlan hűvös levegő.

— **Méhészeinknek.** A magyar Országos Méhészeti Egyesület kebelében a földmivelésügyi miniszter támogatásával mézértékesítő bizottság alakult, mely czélul tűzte ki, hogy a magyar méznek piacot teremtsen. A czim, melyet méhészeink figyelmébe ajánlunk ez: Országos Méhészeti Egyesület Budapest, IX, Köztelek. — Díjakat a bizottság nem szed s így tisztán emberbaráti czélokat szolgál minden haszon nélkül.

Ujtások a postán. Kemény (Köhler) Ferencz a szolnoki postahivatal szorgalmas tisztviselője két igen életrevaló eszmét dolgozott ki s nyújtott be elfogadásra a budapesti postaigazgatóságához. Az általa ajánlatba hozott ujtás ugy a közönség mint a posta kincstár részére nagy előnyöket ígér. Az egyik javaslat (ujtás) szerint az ajánlott levelek akként volnának feladandók, hogy azok mellékletei — érték-papírok, okmányok, váltó, sorsjegy, — a postatiszt előtt tétetnek s illetve záratnak a levélbe s czimzett is ily módon (posta közeg ellenőrzése mellett) kapná azt kézhez. Így míg egyrészt nem fordulhatna elő az az eset, hogy bizonyos dolgok eltűnjenek a levelekből sokszor a levelező felek akaratából és tudtával, addig másrészt csekély díjfizetés mellett a posta a közönség érdekét teljesen megóvná. A másik ujtási terv utalványok kezelésére vonatkozik s abból áll, hogy az utalványon egy letéphető szelvény képezne a főadó vevény-t, melyet a tisztviselő lebélyegzéssel ellátva, mint vevényt adna vissza a feladónak. Ez az eljárás annyiban is üdvösnek mutatkozik, mert a közönség nem lesz kénytelen oly soká várakozni a vevények kiállítására. A postaigazgatóság a hozzá betérjesztett javaslatokat rokonszenvvel fogadta s most tanulmányoztatja.

— **A vajértékesítés érdekében** a vidéken mozgalom indult meg. A baranyai és tolnai községi tejszövetkezetek küldöttjei a napokban Szekszárdon gyűlést tartva elhatározták, hogy a vaj kivitelképességének biztosítására vajt termelő központokat létesítenek és az elsőt Dombóváron állítják fel. Ugy látszik, hogy a gazdák mindinkább öntudatára ébrednek annak, hogy saját érdeküket nem lehet panaszokkal és összetett kézzel előmozdítani!

— **Szobrot állítanak Szegeden** Tisza Lajos grófnak és a szobor elkészítéséhez a tanács Fadrusz Jénost bizza meg.

— **Gyermekek a templomban.** A kultuszminiszter elrendelte, hogy az állami elemi iskolai tanítók illetve tanítónők mindenütt, a hol az illető egyházak lelkészei a rendes tanórákat meg nem zavaró istentiszteletet tartanak, a lelkész vagy az állami iskolai gondnokság kívánságára kötelesek a saját felekezetiükhöz tartozó növendékeket az isteni tiszteletre elkísérni és ott felügyelni. Mindennapi isteni tiszteletre való járásra az elemi iskolai tanítók ősszel a mennyiben az időjárás megengedi, legfőjebb október végeig, tavasszal pedig április 1-től kezdődőleg kötelezhetők és e mellett a téli ünnepi és vasárnapi isteni tiszteletre való járás alól is a gyöngébb szervezetű vagy gyöngébb ruházású tanulók a szülők vagy osztálytanítók óhajtására fölmentendők.

CSARNOK.

Ötven év előtt.

1848. június 12. Hrabovszky egy zászlóalj gyalogságot egy lovas századdal Karlócza ellen, mely a szerbeket gyors visszavonulásra kényszeríti.

1849. június 13. Kmetty ezredes Csornán hajnalban megveri s megfutamtja Wyss osztrák tábornok dandárát, a ki a heves küzdelemben maga is elesik.

1848. június 14. Stratimirovics egy csapat szerb fegyveressel Titelbe megy s az összes hadi szereket lefoglalja, miben a Titel városi szerbek gyámolították.

1849. június 15. A kormány Perczel tábornoktól a negyedik hadtest vezérletét elveszi s a parancsnokságot Vetter Antal tábornokra bizza.

1849. június 16. Zsigárdnál a magyar had vereséget szenved. Vécsey ágyuztatja Temesvárt s megadásra szólítja Rukavina György bárót de sikertelenül.

1849. június 17. Zalanta felé vonuló Keményt Azentie tizezer románnal megtámadja s Gyulafehérvárra üzi. Grotenhjelmtizezer oroszral az országba jön.

1848. június 18. Csernovics kormánybiztos a szerbekkel fegyver szünetet köt.

1849. június 18. Miklós czár Páskievics hadának utolsó csapatait a határig kíséri s megáldja őket.

* * *

Tanukihalgatás. A bíró odaszól a törvényszéki szolgának:

— Vezesse be a tanut!

A szolga kimegy s nemsokára megjelen egy emberrel. A jövevény és bíró közt ily párbeszéd fejlődik ki:

— Hogy hívják?

— Kánya Tamásnak.

— Hány éves?

— Hát kérem ennek a firtatása nem ide való

— Megmondja-e rögtön? — támad rá a bíró.

— Megmondhatom kérem alássan. Harminczhárom éves vagyok.

— Nincs-e rokonságban a vádlottal?

— En? kivel kérem alássan? Nem tudom kitalálni, mit akar velem a tekintetes ur!

— Figyelmeztetem, illendően viselje magát különben lecsukatom. Tartsa fel három ujját s esküdjék.

— Soha iyyet! minek már ez?

— Ha még egy szót szól, börtönbe kerül. Tartsa fel három ujját egymásután! Tamás ijedten felemelte karját.

A bíró olvassa az eskü formát, mit Tamás vontatva utánna mond.

— Esküszöm, Isten engem úgy segéljen!

— Esküszöm, Isten engem úgy segéljen!

— Mindent meg fogok mondani, a mit tudok.

— Mindent meg fogok mondani, a mit tudok.

— Es csak a tiszta igazságot fogom mondani.

— Es csak a tiszta igazságot fogom mondani.

— Amen.

— Amen.

— No és most beszéljen, mit tud mondani?

— Hát B . . . . . tekintetes ur a gazdám tisztelteti a tekintetes bíró urat s kéri szépen, tesszen eljönni este hozzánk vacsorára. (A közönség harsogó kacajba tört ki.)

— Hát maga nem tanu!

Nem én kérem alásan én csak kocsis vagyok. Nem találtam odahaza a tekintetes urat, most hát idejöttem.

Levelezés. Egy vásárhelyi gazda értesítette szentesi ügyvédét egy lóhistoriában. Sok volt az irni valója s nem fért rá a levelező lap hátára, miért is a polgártárs a közleményt az előlapon a czimezésnél fejezte be s ez jött ki belőle: Tekintetes N. N. ügyvéd urnak a bal lába kesely kancza Szentesen.

Számla. Allitóltag mindszenti levél ez s fenebbi években keltezett: Kedves Jóska sógor! Tegnap estéli mulatságom balul ütött ki, miért is a számlát alább jegyezve küldöm oly kijelentéssel, hogy a kitüntetett összeget javamra jegyezni sziveskedjél. Udvozöl barátod János.

1/2 liter eczetes bornak megívása után gyomorégés	2	frt — kr
3 liter bűdös karczosnak undorral való megívása	3	" — "
Oklöndözés és O fájdalommal	10	" — "
3 db párnahaj mosása	—	" 15 "
" " cziha mosás	—	" 15 "
1 lepedő mosás	—	" 5 "
renkivüli szobatisztítás 1	1	" — "

összesen: 16 frt. 36 kr.

— **Igazmondás szórakozottságból.** A professzor urat egy barátja ebédre hivta meg. Behozák az irgalmatlan rossz levest, a mit a vendég nagy kinnal csak legyűr valahogy. Utánna az ehetetlen, kemény hus következik. A vendég csak birkózik vele egy ideig, de a mikor semmi képpen sem tudja megrágni, e szavakkal fordul szórakozottan a háziasszonyhoz: — Bocsánat, hogy ilyen rossz az ebéd, de a feleségem betegen fekszik és nem nézhetett utánna.

Népmozgalmi adatok a lefolyt hétről:

I

Házasságra lépett:

Lantos György Vig Máriával

II

Születtek:

Tülkös Péter Pál,
Hevesi Gáspár és Teréz ikrek,
Gyovai Katalin
Pap Mihály

III

Meghaltak:

Gelsy Péter 7 éves, gümös agyhárgyalob.
Mihálik István 88 éves, aggkór.
Bánfi Eszter 19 éves, tüdővész.

Szerkesztői üzenetek.

A. G urnak Besztercebánya. Alkalmadtán hozni fogjuk.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Weisz Ignác.